

De bio-economie biedt opportuniteiten voor de Vlaamse land- en tuinbouw. Aan het woord: Dirk Vervloet (Departement Landbouw en Visserij), Julie Peeters (Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen), Hilde Muylle (ILVO) en Jasmine Versyck (B2BE Facilitator).

B2BE Facilitator koppelt landbouw en industrie in lokale waardeketens

Vlaamse bio-economie schakelt versnelling hoger

De industrie is op zoek naar hernieuwbare alternatieven voor fossiele grondstoffen. Hierdoor stijgt hun vraag naar plantaardige en dierlijke producten en nevenstromen uit de land- en tuinbouw. Alleen kennen ze de sector te weinig, en vice versa. De nieuwe B2BE Facilitator moet dat euvel oplossen. Daarnaast moet het verzekeren dat de land- en tuinbouw effectief partner wordt in dit verhaal, in plaats van leverancier van bulkproducten.

Met de VN-top in Glasgow was het klimaat dit najaar weer bijzonder actueel. Feit is dat we onze afhankelijkheid van fossiele grondstoffen moeten afbouwen. De vraag naar hernieuwbare alternatieven stijgt, en dat biedt opportuniteiten voor de Vlaamse land- en tuinbouw. Dat beseft ook Vlaams minister voor Economie en Landbouw Hilde Crevits, die met het nieuwe

Beleidsplan Bio-economie een versnelling in de ontwikkeling van de zogenaamde 'bio-economie' ambieert.

Bio-economie is geen bio-landbouw

Er heerst wat verwarring over de term bio-economie. Zo heeft het niets te maken met de

biologische landbouw, en is het ook geen synoniem voor circulaire economie. Wat is het dan wel? Dirk Vervloet van het Departement Landbouw en Visserij scheidt duidelijkheid: "Alle economische activiteiten waarbij je de klassieke fossiele grondstoffen vervangt door hernieuwbare grondstoffen, noemen we de bio-economie." Het gaat dus heel ruim over de productie van bioplastics en isolatiematerialen uit plantaardige vezels, biostimulantia en -pesticiden uit plantaardige oliën, kleur- en smaakstoffen uit algen, lederwaren uit zwamschimmels ... Maar het kan ook gaan over nieuwe ingrediënten voor de voedingsindustrie, gemaakt uit wat we vandaag zien als een afvalstroom of laagwaardig te valoriseren stroom zoals preigroen, tomatenloof of geforceerde witloofwortels.

Klimaat als hefboom

Vervloet is voor het Departement betrokken bij de uitvoering van het beleidsplan en volgt de ontwikkelingen in de bio-economie nauwgezet op. De klimaatdoelstelling die de industrie zichzelf oplegt, kan volgens hem een hefboom zijn. "Het zijn de grote spelers die ernstig aan de slag moeten met hernieuwbare grondstoffen om hun producten en processen te vergroenen. Vandaag doen ze dit met mondjesmaat door bijvoorbeeld plantaardige oliën in fossiele brandstof in te mengen, maar in de komende decennia zal dat drastisch veranderen."

Julie Peeters: "We zien de vraag naar samenwerking met land- en tuinbouwers, maar ook met mariene ondernemers, insectenkwekers... in onze adviestrajecten duidelijk stijgen."

Julie Peeters van Team Bedrijfstrajecten binnen het Vlaams Agentschap Innoveren en

Valorisatie van droge gewasresten is het eerste thema waarmee de B2BE Facilitator aan de slag gaat.

Ondernemen treedt hem daarin bij. “Er is veel druk op bedrijven om het gebruik van fossiele grondstoffen af te bouwen. De bedrijven weten intussen ook dat er potentieel zit in lokaal beschikbaar organisch materiaal. We zien de vraag naar samenwerking met land- en tuinbouwers, maar ook met mariene ondernemers, insectenkwekers ... in onze adviestrajecten duidelijk stijgen.” Julie Peeters en haar collega’s begeleiden innovatieve Vlaamse bedrijven —groot en klein— specifiek in de bio-economie. Thema’s waar vandaag op wordt ingezet zijn algen, valorisatie van loof, schillen en maaisel, maar ook valorisatie van overschot aan CO₂ uit fabrieken en serres.

Opportunities voor landbouw

Voor de Vlaamse land- en tuinbouw biedt versnelling in de bio-economie dus mogelijkheden, want iemand moet die hernieuwbare grondstoffen (en nevenstromen) produceren. Vervloet: “De verdienmodellen in de landbouw staan onder druk. Het kan dus interessant zijn om buiten de geijkte paden van de agrovoedingsketen afzet te zoeken in de bio-economie. Dat kan door andere gewassen te telen, denk aan goudsbloem, deder en oliepompoen, maar ook door méér te doen met nevenstromen.”

Dirk Vervloet: “De verdienmodellen in de landbouw staan onder druk. Het kan dus interessant zijn om buiten de geijkte paden van de agrovoedingsketen afzet te zoeken in de bio-economie.”

In een volgende stap sluit Vervloet niet uit dat nieuwe variëteiten worden ontwikkeld. Waar de focus vandaag ligt op het stuk van de plant dat we opeten, zou die net zo goed kunnen liggen op dubbel of zelfs tripel toepassingen. Naast een mooie vrucht kan een tomatenplant ook loof of vezels produceren met ideale eigenschappen om bijvoorbeeld papier of andere groene materialen van te maken. “Zo’n omwenteling is niet ondenkbaar als een grote speler zich erachter schaaft. Vandaag zijn veredelaars om voedselverlies te vermijden bijvoorbeeld op zoek naar sla die exact de vorm heeft van een hamburgerbroodje, in opdracht van één fastfoodketen.”

Nieuwe ketens zoeken partners

Het belang van samenwerking tussen partners zoals zo’n fastfoodketen die bereid is voldoende afzet te genereren en een zaadfirma die de juiste variëteiten aanlevert, kan niet hard genoeg worden benadrukt. Zeker in deze fase waarin bio-economie nog pionierswerk is.

Peeters: “Vandaag hebben industriële kmo’s en startups een voordeel ten opzichte van de wereldspelers, omdat de aanvoerhoeveelheden van de biomassa beter matchen met hun schaalgrootte. Anderzijds gooien land- en tuinbouwers niet zomaar hun teeltschema om zonder zekerheid van afzet, en investeren bedrijven niet in technologie zonder zekerheid van aanvoer. Het is belangrijk dat deze partners elkaar tegemoetkomen, elkaars processen leren begrijpen en vervolgens nieuwe, lokaal verankerde ketens opzetten.”

B2BE Facilitator in het zadel

Er werd een B2BE Facilitator in het leven geroepen om obstakels in de ketenvorming weg te werken. Dat is nodig, want vaak zijn de verwachtingen tussen potentiële partners in het begin niet realistisch. Peeters: “Een zijds moet de industrie er rekening mee houden dat de kwaliteit en beschikbaarheid van de grondstoffen afhankelijk is van verschillende factoren, waaronder weersomstandigheden, seizoenen ... Anderzijds is er vaak een eerste verwerking nodig om de biomassaströmen te bewaren en te kunnen inzetten voor industriële toepassingen. Als landbouwers bereid zijn een eerste verwerking te doen, kan dit niet alleen leiden tot een beter verdienmodel, maar wordt er ook goodwill gecreëerd bij de afnemers.”

Hilde Muylle: “De B2BE Facilitator wil landbouwers in lokale ketens met kmo’s en startups een grotere rol geven.”

De B2BE Facilitator wordt belichaamd door Jasmine Versyck en Hanna Van Renterghem. Zij zullen geïnteresseerde producenten en verwerkers rond concrete biomassaströmen identificeren en met elkaar in contact brengen. Een eerste stroom waar zij mee aan de slag gaan, zijn droge gewasresten zoals vlasleem en -stof, stro van maïs en peulvruchten, houtsnippers uit landschapsonderhoud en boomkwekerijen.

Meerwaarde creëren in lokale ketens

Coördinator *Hilde Muylle* van ILVO is duidelijk over de ambities: “Vandaag zijn land- en tuinbouwers voornamelijk leveranciers van bulkgrondstoffen, ook voor de bio-economie. Graan komt van overal ter wereld binnen in de Gentse haven en wordt daar verwerkt tot moleculen en vervolgens tot bijvoorbeeld een bioplastic. Dat zijn heel efficiënte processen, maar de meerwaarde wordt niet in de landbouw ge-

Een eerste verwerking van de nevenstromen uit land- en tuinbouw is vaak nodig om de biomassa te kunnen bewaren en in te zetten voor industriële toepassingen.

creëerd. De B2BE Facilitator wil landbouwers in lokale ketens met KMO’s en startups een grotere rol geven.”

Als het belang van de bio-economie in Vlaanderen stijgt en het aandeel van de land- en tuinbouw erin toeneemt, is de B2BE Facilitator geslaagd in zijn opzet. Dit zal nauwgezet gemonitord worden. Vervloet: “We hebben in Vlaanderen in elk geval heel wat troeven in huis om hier een succes van te maken. We hebben onze havens, biotech, farmaceutische en chemische industrie, R&D, gespecialiseerde pilotinfrastructuur en heel wat innovatieve land- en tuinbouwers.” Het is ook duidelijk dat de Vlaamse regering, door haar startinvestering van 10 miljoen euro in het bijbehorende beleidsplan, gelooft in het potentieel.

Zelf óók afscheid nemen van fossiele grondstoffen

De landbouw moet tot slot ook zélf meer bio-gebaseerd gaan werken, want ook in de eigen sector worden nog veel fossiele grondstoffen gebruikt. Jasmine Versyck: “Vandaag wordt al gezocht naar alternatieven voor kunstmest, pesticiden, veen in teeltsubstraten, allerhande teeltbenodigdheden zoals clipsen en plantpotten ... Het belang van de bio-economie zal ook voor de primaire sectoren als afnemers alleen maar toenemen.”

Land- en tuinbouwers die vragen hebben over de bio-economie of die zelf aan de slag willen met hun reststromen of nieuwe teelten, kunnen meteen contact opnemen via info@b2be-facilitator.be. Meer info op www.b2be-facilitator.be.

N. Jacobs

Communicatiedienst ILVO, Merelbeke